International Organisation for Economic and Social Development through Cooperation
www.fidesco.org

Marco van Zwetselaar, Marieke Dekker en hun zes kinderen verhuisden in 2012 naar Tanzania. In de jaren sindsdien hebben ze als neuroloog en bioinformaticus bijgedragen aan betere patiëntenzorg en de ontwikkeling van de medische wetenschap in Tanzania. Financiële steun aan het "Tanzania Project" van FIDESCO maakt dit al tien jaar mogelijk. Jouw gift maakt dat we dit werk kunnen voortzetten.

Marco van Zwetselaar, Marieke Dekker and their six children have lived in Tanzania since 2012. They work in a hospital as a neurologist and a bioinformatician. Financial support to FIDESCO's "Tanzania Project" has been indispensable for making this possible. Your continued support is much appreciated.

December 2022

Voor elke nieuwsbrief die we schrijven probeer ik een thema te bedenken. Voor deze editie neem ik een thema dat al jaren bovenaan het lijstje prijkt, maar nog gevoed moest worden door wat meer ervaring en denkwerk: religie.

Tien jaar Tanzania kan je niet onberoerd laten. Het tenenkrommende cliché dat Afrika onder je huid gaat zitten is er niet voor niets: het is namelijk gewoon zo. Geloof is een erg belangrijk aspect van deze samenleving. De schoonheid van dit land is dat het verschillende godsdiensten en stammen door elkaar heen heeft die vrij harmonisch met elkaar samenleven. Een belangrijke aanleiding hiertoe is een halve eeuw eerder tot stand gekomen. Het bewind van President Nyerere heeft, weliswaar door gedwongen verhuizingen om de groei van de economie te bevorderen, het land diverser gemaakt. Achteraf bezien is de vermenging van groepen mensen van verschillende herkomst een wenselijk neveneffect geweest, terwijl de economie er weinig mee opschoot. Stammen zijn weliswaar nog steeds verbonden met hun oorspronkelijke regio's, maar overal wonen inmiddels meerdere generaties die van elders komen, door hun achtergrond invloedrijk zijn, en met hun relatieve diversiteit iets meer begrip en communicatie hebben gegeven tussen de stammen en regio's van het land. Het is mogelijk een reden dat Tanzania een vreedzamere reputatie heeft, en hopelijk houdt, dan omringende landen.

De hele familie samen tijdens de zomervakantie 2022: met de Land Rover naar Schotland en Wales.

Tanzania is gedeeltelijk christelijk en gedeeltelijk islamitisch (vooral het gebied aan de kust en naar het zuiden). Het land heeft ongeveer evenveel christelijke als islamitische feestdagen, en de grondwet bepaalt dat er afwisselend een christelijke en islamitische president moet worden gekozen. Momenteel hebben we een islamitische dame aan de macht, iets dat al een primeur is voor Afrika.

De voornaamste twee christelijke stromingen in het land zijn Luthers en Rooms Katholiek. Tanzania heeft de grootste Lutherse geloofsgemeenschap naast Duitsland, Zweden en de Verenigde Staten. Verder is er een groot scala kleinere gemeenschappen, zoals de Zevendedagsadventisten, Pinkstergemeente, Jehova's Getuigen en Baptisten, alsmede een snel groeiend aantal, vaak piepkleine maar bijzonder luidruchtige, kerkjes die geschoeid zijn op West-Afrikaanse bevindelijke leest.

Er is verder een kleiner percentage Hindoe, Sikh, Jain en andere godsdiensten. Rondom Moshi zijn de verschillende steile rivierdalen grofweg om en om Luthers en Rooms Katholiek, en kun je soms door het dorp van afkomst te weten afleiden welke godsdienst iemand heeft - net zoals dat in Nederland op het platteland vaak nog is.

Toch staat er op de hoogste en meest onbereikbare plekken vaak niet alleen een kerk, maar ook een bescheiden moskee. Er is vrijwel geen gebied waar er niet ook een vertegenwoordiging is van de islam, al is dit aan de kust net andersom. Daar zijn christelijke gemeenschappen veel kleiner, maar ook aanwezig in omgekeerde verhoudingen: meerdere moskeeën, maar ook wel ergens een kerkje. En dat alles zonder er veel poeha aan te wijden, want in dit land leeft men tot op heden vredig met elkaar zonder godsdienstige of tribale spanningen van betekenis.

Bekeerde pastorale stammen zijn soms nog

De zending fundoscopen is - met hulp van de Britse ambassade - na maanden vertraging alsnog in het ziekenhuis aangekomen

steeds animistisch onder een laagje christendom. Dat laagje wordt soms erg dun -- we zien dat in het ziekenhuis soms bij de Maasai. Pas ruim tien jaar geleden slaagde het ziekenhuis erin om de Maasai ervan te overtuigen dat ze bij overlijden van hun familielid het lichaam niet zo maar moesten achterlaten, maar moesten begraven. In hun animistische overtuiging was bij het overlijden het lichaam van geen betekenis meer, en traditioneel werden overledenen door Maasai op de vlakte achtergelaten. Het ziekenhuis bleef destijds achter met de lichamen en moest voor de begrafenis opdraaien.

In KCMC worden christelijke feestdagen uitbundig gevierd, maar is er eveneens een kleine moskee vlak naast het ziekenhuis zodat het makkelijker is om te gaan bidden. Uit respect voor de moslims die op vrijdag, Ijumaa, hun heilige dag hebben, wordt door de vingers gezien dat poli's en visites onderbroken worden voor het vrijdagmiddaggebed. Anderen nemen dan als vanzelfsprekend het werk even over, en er wordt niet over gezeurd. Toen Steven een acute blindedarmontsteking had en met spoed geopereerd moest worden, feliciteerde zijn chirurg ons: het was 's ochtends vroeg en Ramadan. Steven stond als eerste op het OK programma – en de chirurg had net voor zonsopgang nog lekker gegeten! Hij heeft vol energie een keurige operatie uitgevoerd en wij hebben ons jongetje nog dankzij deze fantastische vakman.

In het ziekenhuis is goed te zien hoeveel steun het geloof steun geeft aan patiënten en hun familieleden die een diagnose of een prognose hebben gekregen die tot onzekerheid en wanhoop leidt. Voor ons in de neurologie is het meest aangrijpende voorbeeld wel de moeders van kinderen die een slechte neurologische prognose hebben. Vaak zijn dat kinderen met *cerebral palsy* na een perinatale asfyxie, of de kinderen die geboren zijn met een open rug en waterhoofd. Er is dan vrij snel na de geboorte zichtbaar dat het kind er niet normaal uit ziet, en helaas is dat voor veel vaders aanleiding om vrouw en kind de rug toe te keren. Ze willen liever niet geassocieerd worden met een kind dat er minder dan perfect uit ziet, of schrikken zo dat ze er vandoor gaan. In deze patriarchale samenleving wordt zulk gedrag berustend geaccepteerd. Afgezien van steun en geld valt met het vertrek van de vader vaak ook de reputatie van zo'n moeder weg. Ze krijgt een stigma opgelegd door het kind, door het worden verlaten, en door het financiële probleem dat zich ermee aandient. De overgrote meerderheid van bezoekers aan onze polikliniek zijn moeders met kinderen. Enkele vaders komen alleen met hun kind, en dan betreft het meestal hun zonen. Vaders die met dochters komen, of ouders die samen komen, zijn uitzonderingen.

Met zo'n lot en weinig goede vooruitzichten wenden mensen zich tot hun geloof, want dat kan niemand ze afnemen. Het staat ze toe ergens een betekenis en zinvolheid aan toe te kennen, en in de rampen van het leven te kunnen berusten. Die berusting is een gave die me nog elke dag kan verbazen, want ik blijf toch een gehaaste, bevooroordeelde, anders denkende Europeaan. Daar verandert een verblijf van tien jaar gelukkig wel iets aan, maar het gaat nooit helemaal weg. Dat is niet erg, ik heb dat geaccepteerd omdat het afgezien van een bron van frustratie ook een blijvende drijfveer is om het toch iets beter te doen -- zelfs al gaat daar een aantal jaren overheen. Ik zie dezelfde combinatie van gevoelens en motivaties bij andere buitenlanders, en bij Tanzanianen die voor hun opleiding in het buitenland hebben verbleven, of van gemengde afkomst of huwelijk zijn. Het geeft een gezonde wrijving, laten we maar zeggen. Maar dat maakt het geheel ook zo interessant.

Als ik hier zie hoe veel steun geloof kan geven, weet ik dat ik ook respect moet hebben voor de rol van geloof in Afrika. En dan maakt het helemaal niet uit welk geloof! KCMC heeft ook een gang met kantoortjes naast elkaar voor pastor, priester en imam. Ik weet toevallig (omdat wij geen bankrekening kunnen hebben in dit land, en mijn loon wordt uitbetaald in briefjes van 10.000 shilling (€3,50) - of als ik pech heb, 5.000 shilling) van de aftekenlijst voor de salarissen dat deze mensen meer verdienen dan ik … Ook daaraan is af te leiden hoe belangrijk geloof is.

Een vrolijke woordspeling, gezien aan de voeten van een verpleegster

Dat brengt me wel op de meer bedenkelijke aspecten van geloof in dit land. Ik kan talloze voorbeelden noemen, maar wil mijn verhaal vooral positief houden. Onlangs werd een bevriende pastor thuis opgezocht door medewerkers van de bisschop, die van hem en zijn congregatie verlangden dat zij meebetaalden aan de tweede privé Land Cruiser voor deze geestelijke - een auto van

bijna een ton euro's. Een triest terugkerend verschijnsel is ook de hogere mortaliteit in het ziekenhuis in de weken na Kerst, wanneer mensen het geld niet meer hebben om naar het ziekenhuis te komen vanwege de druk om veel te doneren bij de collecte in de kerk, veelal met openlijke bekendmaking van de bedragen. Tenslotte zijn er ook de uitwassen als uitdrijvingen en het onthouden van medische zorg omdat de pastor heeft gezegd dat bidden voldoende is.

Dit niettegenstaande zien we in ons dagelijks leven de sterke en interessante kanten van het geloof ook terug. Een aantal van onze goede vrienden, waaronder de eerdergenoemde pastor, heeft een beroep dat met het geloof te maken heeft, en ik zie ook dat de kinderen op school goed gefundeerd leren discussiëren over diversiteit en religie. Vertrouwdheid met, en respect voor diversiteit is misschien wel de belangrijkste ervaring die ze in dit United World College (UWC) schoolsysteem opdoen, samen met kinderen uit 70 andere landen.

Het mooiste voorbeeld is het verhaal van de Barmhartige Samaritaan. De organisatie waaronder ziekenhuis, geneeskundeopleiding en internationale school vallen heet de *"Good Samaritan Foundation"*, een stichting opgericht door de Evangelisch Lutherse Kerk van Tanzania in samenwerking met buitenlandse kerken. Het verhaal van de Samaritaan benadrukt het feit dat een vreemdeling die gewantrouwd wordt vanwege zijn herkomst en afwijkende uiterlijk, soms juist degene is die zich bekommert om iemand in nood.

Wij vinden, met onze 10 jaar ervaring als buitenlanders in een zeer gelovige samenleving, dat de school meer met dit thema moet werken. De school valt namelijk ook onder de *Good Samaritan Foundation*. Elk jaar hebben we een nieuwe groep van ongeveer 20 UWC studenten die zich interesseren voor de gezondheidszorg en zich

Met de ziekenhuisdirecteur en UWC leerlingen die deelnemen aan de KCMC Service

inschrijven voor de "KCMC Service". Ze helpen met het verbeteren van de zorg met Kerstprojecten, bloeddonatie-acties op school, helpen mee breien (jazeker, zo doet men dat hier: met wol) aan borstprothesen voor vrouwen mget borstkanker, en basketballen met de mannen die na een dwarslaesie revalideren. Ik ben vorige week mijn introductie voor de KCMC Service begonnen met het verhaal van de Barmhartige Samaritaan en het feit dat we dat in het werk voor het ziekenhuis, maar ook in de rest van ons leven, moeten onthouden. Gelovig of niet gelovig is de discussie niet waard – wat telt is dat je gelooft in goed doen voor de medemens.

Hugo (16)

Hoe gaat het daar in Nederland? Wij zijn deze zomer ook in Nederland geweest. Ik mis het daar al een beetje maar het is wel leuk om terug te zijn.

Mama heeft in Nederland waargenomen voor haar registratie en iedereen had een klein zomerbaantje, dat was heel leuk. Vicky liet het hondje van opa en oma uit, Steven ving kikkers in de vijver en plukte frambozen. Tijdens de vakantie werkte ik bij een restaurant in Dordrecht. Ik ken Dordrecht helemaal niet, maar het was een tip van iemand die ook in

Moshi heeft gewerkt. Doris en ik mochten de hele zomer bij zijn broer in Dordrecht komen logeren, en werkten in een vegetarisch restaurant. "Herberg Kop van ‘t Land" ligt aan de rand van de Biesbosch waar de veerboot naar Werkendam gaat.

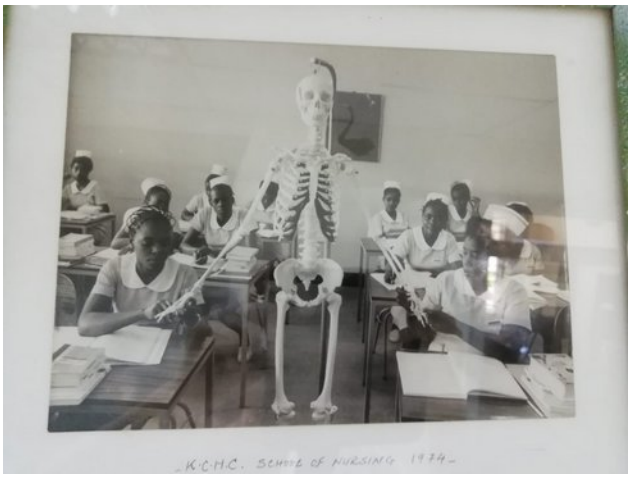

Foto uit de begintijd van KCMC: anatomieles bij de verpleegstersopleiding van KCMC in 1974

Ik vond het heel leuk om alleen te werken en rond te reizen, en ik had allemaal leuke plannen met het geld dat ik van de zomer had verdiend. Maar zodra ik klaar was ging ik met mijn beste vriend skateboarden en brak ik mijn pols! Hij stond echt in een hoek en moest rechtgezet worden op de Eerste Hulp. Ik kreeg toen gips tot aan mijn bovenarm, en dat was op de heetste dag van het jaar. Het was best moeilijk om met een gebroken arm zo lang in de auto zitten tijdens onze *road trip* naar Schotland en Wales, waarmee we de vakantie hebben afgesloten. Maar het was wel een mooie rondreis met de hele familie.

Ik ben nu al een tijdje terug in Moshi en na 2 weken mocht dat gips er weer af. We gingen naar KCMC waar mijn moeder werkt, en vrienden van mijn moeder hebben toen een gipszaag gebruikt om het eraf te halen. Alleen was die ingesteld op echt gips, terwijl ik in Nederland een glasfiber lichtgewicht gips had gekregen. De zaag belandde toen twee keer in mijn arm en ik heb er brandwonden aan over gehouden. Maar die zijn nu ook weer genezen.

Zonder gips om mijn arm is het heel leuk om weer te kunnen motorrijden en zwemmen. Vanmiddag ga ik naar de plek waar de anderen later ook heen komen om een ‘hash’ te lopen, een trektocht door de bergriviertjes en valleien van Kilimanjaro.

Ik heb nu herfstvakantie. Over een paar dagen ga ik naar Zanzibar met de trein en met de veerboot. Ik ga samen met een groep studenten van school. Een ervan bereikt hopelijk vandaag de top van de Kilimanjaro, en als we vertrekken is hij pas die dag terug gekomen in Moshi. Hij zal heel erg moe zijn. Hij kan dan tegen ons aan een beetje slapen want de reis is 12 uur lang. Ik vind het strand van Tanzania heel erg mooi en het is zeker een van mijn favoriete plekken van het land.

Ik mis wel mijn vriend Jelte in Nederland, en zomervakantie in Europa is heel erg cool omdat het er zo laat pas donker wordt. Maar het is ook wel leuk om hier terug te zijn met Sparks en onze nieuwe puppy "Scrabble". Ze is heel erg energiek en houdt ietsje te veel van onze schoenen stelen. Vicky heeft slippers met een roze poema-print en ze denkt dat het diertjes zijn en probeert ze de hele tijd mee te nemen naar de tuin en erop te kauwen. Doei iedereen, en tot volgende keer in Nederland.

Hugo's gips mag er eindelijk af

Steven (13)

Hallo alle mensen. Wij zijn afgelopen vakantie naar Nederland, Engeland, Schotland en Wales geweest. Ik ben zelf ook nog met mijn opa en met de broer van oma naar Frankrijk geweest en heb heel veel frambozen geplukt en gegeten. We hebben dit allemaal in een 61 jaar oude landrover gedaan. Dit was allemaal heel leuk en interessant. Toen we terug naar Moshi kwamen, was een van mijn beste vrienden vertrokken. Hij heet Kairi. Hij ging naar Ghana en dat maakt mij heel verdrietig omdat ik hem al 10 jaar ken. Op elke foto van mij staat hij ook, want we deden bijna alles samen. Ik zal hem heel erg missen.

Dit jaar ga ik me richten op de sport basketbal omdat het heel leuk is en het is altijd leuk om te oefenen met de kinderen op school. Sommigen zijn heel lang en heel goed, en ik kan van ze leren.

Ook mag ik op Outdoor Pursuits tripjes als mijn cijfers goed zijn, want dan kan ik dagen school missen. Dus dat ga ik zeker proberen. Tenslotte moet ik jullie iets vertellen want ik heb een hondje gevonden op school. Ze zat achterin een klaslokaal en was heel erg bang. We denken dat ze geslagen en mishandeld is geweest. Mama was naar haar werk en toen ze thuiskwam hadden Hugo en ik het hondje al gewassen, geborsteld en het een naam gegeven: Scrabble. Toen vond ze hem heel lief en heeft ze gezegd dat we haar maar moeten houden. Daar waren we heel erg blij mee want onze enige andere hond, Sparks, is een oud omaatje en die vindt het leuk om een maatje te hebben. Scrabble is ongeveer 4 maanden oud en niemand weet hoe ze op school terechtgekomen is. Maar het is karma en nu hebben wij er een puppy bij.

Vicky (11)

Hallo, mijn naam is Vicky en ik ben 11 jaar oud.

Al tien jaar onze trouwe hulp Fatma, haar dochter Faraja, en op Vicky's arm haar zoontje, met ernaast een hele trotse Steven, naar wie de kleine Stephen vernoemd is!

Ik ga het hebben over mijn schoolreisje naar Fish Eagle Point. Het is een Niveau 1 Reefs Trip, dus dat zijn wateractiviteiten voor beginners. Het is het eerste reisje waaraan ik mag meedoen, want ik zit nu in M1! In Tanzania beginnen we een jaar eerder met de ‘middelbare school’. Ik ging met een van mijn beste vrienden en we zaten naast elkaar. We waren de enige jonge deelnemers dus we werden een beetje vertroeteld door de anderen. Bovendien was onze leraar van het jaar ervoor, Meneer Hywel uit Wales, ook mee. Dat vonden we natuurlijk niet erg! De weg was een rit van 8 uur, maar toen we aankwamen, zetten we onze tent op en gingen meteen snorkelen. Er waren hele grote golven dus het was moeilijk om boven water te blijven, maar ik heb het Niveau 1 gelukkig wel gehaald. Ik was er best lang: 3 nachten en 4 dagen.

Mijn favoriete dag was de laatste, waar we naar de mangroven gingen om te zwemmen. Mangrovebos is een soort vloedbos met boomwortels die hoog boven het zand liggen. Een beetje eng is het wel. Toen we naar de plek zwommen aan de rand van het bos, moesten we langs scheermessen zwemmen.

Dat zijn vlijmscherpe schelpen die op de rotsen zitten en waaraan je je kunt snijden. Die waren erg eng, maar aan het einde zwommen we tussen 'waterbomen' door, en onder water zag het eruit als in "Harry Potter 1".

Helemaal aan het einde van de dag gingen we *"hotdoggen"*. Dan kun je op een soort drijfworst gaan zitten die getrokken wordt door een motorbootje. Je kunt er met 3 personen op zitten, maar als je klein bent, zoals ik, moest je je best doen om niet weg te vliegen. Dankjewel, van Vicky.

Marco

Na bijna een maand van huis – eerst een week Kenia, daarna drie weken Ghana – is het erg fijn om terug te zijn in Moshi. Het was wel schrikken om te zien hoe de aanhoudende droogte onze altijd groene tuin veranderd heeft in een dorre vlakte. Dit is nog verergerd door de "snoeiactiviteiten" van het staats-energiebedrijf. Elk jaar, tegen de tijd dat het gaat waaien, gaan teams met bijlen en kettingzagen de stad door om bomen te snoeien die dreigen de elektriciteitsdraden te raken. Helaas bestaat dit "snoeien" meestal uit het domweg kappen van de betreffende bomen. Zo ook de twee mooie oude acacia's die net buiten ons terrein stonden – en die in hun val onze heg en bananenbomen mee-namen.

Het normale aanzien van onze tuin

Onze voortuin na maanden droogte, én de snoeiactiviteiten

Het moet gezegd dat dit snoeien heeft bij-gedragen aan minder stroomstoringen. Een paar jaar geleden moest het reparatieteam nog om de haverklap de elektriciteitsdraden weer aan elkaar komen knopen zodra het ging waaien. Dat gebeurt nu minder vaak. Het ironische is alleen dat op de (vele!) dagen dat de snoeiers bezig zijn, in de hele wijk de stroom van de leidingen wordt gehaald.

Daarbovenop begint zich echter een veel groter probleem af te tekenen: de stuwmeren die een groot deel van Tanzania's stroom-voorziening voor hun rekening nemen, raken leeg. Aanvankelijk werden de stroomonder-brekingen aangekondigd als "groot onder-houd", maar nu de helft van het land om de dag zonder stroom zit, is het iedereen wel duidelijk wat er gaande is. De enorme gasbel in het zuiden van het land, die gewonnen zou gaan worden om Tanzania's afhankelijkheid van waterkracht terug te dringen, zal nog lang onaangeroerd blijven. De steeds extremere voorwaarden die de isolationistische ex-president oplegde aan buitenlandse investeer-ders, maakten dat het consortium dat de exploitatie zou gaan doen zich jaren geleden terugtrok uit het land. Half afgebouwde gaswinningsfabrieken staan sindsdien te wach-ten op andere tijden. Voor ons betekent dat: hopen op spoedige, overvloedige regens.

Volgende keer meer over mijn projecten in Kenia en Ghana!

FIDESCO

Waarom sturen wij jullie deze nieuwsbrief?
Natuurlijk om jullie op de hoogte te houden van onze activiteiten!
Met tien jaar ervaring hebben we het bewijs dat we dit
zonder jullie financiële steun NOOIT hadden kunnen waarmaken.

Dankzij jullie giften aan FIDESCO kunnen wij dit blijven doen.
Een donatie o.v.v. "Tanzania" komt ons project regelrecht ten goede.
Er blijft niets aan de strijkstok hangen, behalve de druk- en
verzendkosten van deze nieuwsbrief!

FIDESCO is een internationale katholieke NGO (niet-gouvernementele organisatie) die zich al meer dan 30 jaar succesvol richt op kleinschalige uitzendingen.
FIDESCO zendt vrijwilligers uit om hun professionele kwaliteiten in te zetten voor mensen die het echt nodig hebben. De uitzendingen duren twee jaar. Je krijgt tevoren een training en wordt tijdens de uitzending begeleid vanuit Europa.
Voor informatie bel 0852-731732 of stuur een e-mail naar info@fidesco.nl

FIDESCO is een ANBI. Donaties zijn fiscaal aftrekbaar.

LET OP!
FIDESCO verduurzaamt.
Wilt u in de toekomst ons nieuws blijven ontvangen, geef dan uw emailadres door op info@fidesco.nl

Bijdragen kan op deze drie manieren

1. Een storting op rekening NL53 ABNA 0566 0142 97 van Stichting FIDESCO Nederland in Venlo o.v.v. "Tanzania"
2. Betaling via Tikkie op *www.fidesco.nl*
3. Machtiging via de bijgesloten antwoordcoupon

Als tegenprestatie houden wij een blog bij op www.zwets.com, en ontvang jij periodiek deze nieuwsbrief. De nieuwsbrieven die we sinds onze aankomst hebben geschreven, zijn ook op onze site te vinden.

FIDESCO